

Novo na knjižnih policah

Vsekakor vedno znova ugotavljamo, da so CENE tiste, ki največkrat prizigajo rdečo luč na relaciji knjiga—kupec. Dokler moraš za navadno knjigo odšteti takole okoli pol starega milijona, za kaj trajnejšega pa seveda nekajkrat več (Gradovi na Slovenskem veljajo samo 29.000), bo v knjižnicah še dolgo gneča. In tudi odgovor, da je iskano delo žal v izposoji, zelo pogost.

Čeprav pri nabavi skrbijo knjižnice predvsem za poljudnoznanstveno in strokovno literaturo, so seveda založene tudi z leposlovjem. Oglejmo si nekaj leposlovnih novosti iz zadnjega časa.

Med domačimi avtorji se pojavljajo vedno nova imena. Večina je takih, ki bi jim težko pripisali pretirane umetniške ambicije, spadajo torej med »bralne«. Ta dela so privlačna za tiste bralce, ki iščejo v knjigi predvsem zanimivo zgodbo, ki jim predstavi izsek iz življenja, kakršnega sami doživljajo — torej ne Dinastije v taki ali drugačni bleščeči izdaji. Med take vrste sporočilne tekste bi lahko uvrstili vse iz zbirke VRBA Prešernove družbe, Poleg JANO-VEGA KRIKA Marinke Fritz-Kunc, ki prepričljivo opisuje težave doraščanja, kot jih doživlja mati samohranilka s sinom, je tu še povest Magdalene Dijak-Cundrič s skrivnostnim naslovom AMBIS. Slednja govori o razočarani ženski, ki v tujini obnavlja povojne zgodbe svoje ljubezni in takratne razmere v domovini.

Branko Šomen je v KONCERTU ZA SAMOTO oživil lik borca, ki se razočaranjem navkljub bori za novo pomlajenje, to pa se seveda uresničuje tudi z ljubeznijo, predvsem pa uporomo proti vsemu, kar si ga hoče podrediti za pridnega domačega kučka.

Prijubljeni pisec »večernic« Ivan Sivec v novi pripovedi BEG PRED SENČO spet tekoče in neposredno predstavlja dogajanja med mestom in vasjo, nič manj zanimiv pa ni VEDANEC Janeza Zupana, ki hoče biti nekakšna domačijska shriljka in se v ta namen zateka k skrivnostnim dogajanjem, od čudežnih ozdravljenj do prikazni. Prav tako pri Kmečki knjigi je izšla zgodba CIRKUSANAR, ki jo odlikuje zanimivo okolje cirkusantskega življenja.

Obsežen zgodovinski roman VRH Toneta Peršaka je podnaslovljen za zgodbo iz XIV. stoletja, opisuje pa življenje tlačanov in zlasti graščakov, ki ne mineva brez krutosti in razvratu, umetnik-slikar pa je tisti, ki mora za svoje prepričanje marsikaj prestati.

Od tujih avtorjev bi med bolj branih veljalo omeniti nadaljevanje Modrega bicikla Régine Deforges, ki je izšlo pod naslovom HIŠA V PARIZU: razgiban opis dogajanj v okupiranem Parizu, »ki niti v črnih dneh okupacije ni zanemarjal veselja in zabave.« K zabavnemu branju, čeprav je tudi izrazito kritično, moramo priložiti PRESTOLONASLEDNIKA Vladimirja Vojnoviča, ki vsebuje nove prigode vojaka Ivana Čonkina, tokrat v stalinističnih zaporih. Sovjevstven humor premore tudi SEVERNA DEŽELA, kjer

avtor Antti Tuuri govori o dogajanjih na Finskem in nam dopolnjuje pomanjkljivo sliko o tej zanimivi deželi. Na povsem drug konec sveta, v Laos ob reko Mekong, se preselimo z romanom REKA JE ŽIV-LJENJE avtorjev Vanthyke in Michela Cahour; osvežujoča pripoved, ki se ne izgublja v zgodovinskem spominu.

Na tiste police, ki so skoraj vedno prazne, na njih pa bi morala biti zabavna in lažja literatura, spada novo delo Utte Danelle POZABI, ČE HOČEŠ ŽIVETI (po Stelli Termogen jo boste spoznali, popisovalko srčnih ran!). Družbo naj bi ji delala IZGUBLJENA HČI in NA PREŽI, romana, ki se oba ukvarjata z uspešnimi ženskami, vpletenimi zdaj v politiko, zdaj v razburkane televizijske kroge. Precej bolj radikalen je John Irving v GARPOVEM SVETU, kjer si feministka privoščijo spočetje z nezvestnim moškim primerkom, ne uide mo pa niti spreminjanju spola, mešanim parom in drugim spolnim variantam. Najbolj pošteno bo kar v tej družbi omeniti Hardyja Krügerja, da, prav filmskega igralca, ki pa se je uveljavil kot pisatelj — pred naše bralce stopa z DEČKOM UNRASTOM, zgodbo o igralcu, ki premore menda obilo avtobiografskih potez.

Opazno je pomanjkanje »trdih, moških« novosti. In to ne v smislu zbirke Dotik, torej šokantno oz. gurmansko, ki so si jo tako in tako prisvojile vedoželjne bralke. V mislih imamo pomanjkanje akcije na bojnem ali kriminalnem polju. Tu je pravzaprav samo USODNI OBJEM Jürgena Thorwalda (poznajo vsaj Moškega s čeri), ki nas seznani z vdovcem, ki je zapovrstjo izgubil pet soprog — in vse so bile srečne. Pridružuje pa se mu seveda uspešnica Roberta Ludluma ROKOPIS PETRA CHANCELLERJA, nekakšna politična kriminalka, s katerimi se je proslavil (spomnimo se filmske upodobitve Ostermanovega konca tedna). Že na dokumentarno področje sega delo Willa Bertholda 42 ATENTATOV NA ADOLFA HITLERJA, kjer je popisano, kako so hoteli (na žalost zaman) tirana v zraku sestreliti, zastrupiti pri mizi, zabosti s kuhinjskim nožem...

Imenitno delo pa vsekakor predstavlja MRK OPOLDNE Arthurja Koestlerja, znamenita pripoved o stalinističnih procesih, ki nima samo pričevanjske, ampak tudi literarno vrednost. Pričevanj o pomračitvi in usodi posameznika v nasilju ideologije ni nikoli dovolj. Vendar se »domača pamet« na tem področju bolj skromno postavlja, vsaj v primeru OSEMINSTIRIDESETEGA Janeza Vipotnika, ki ostaja pri opisu informbirojskih dogajanj bolj na šolsko podučni ravni.

Za konec bo mogoče kdo segel, iz potrebe, radovednosti ali obupa, po novem delu znanega zeliščarja Mauricea Mességuéja NAUČIMO SE SPET LJUBITI. Sproščeno in s precejšnjo mero poetičnosti kramlja o nasvetih za ubrano sožitje, s posebnim ozirom na spolnost in erotiko. Prepričuje nas, naj se le vrnemo k naravi, čeprav ne ravno na drevo. Optimizma ni nikoli preveč.

Univerza za III. življenjsko obdobje

Nadaljuje se izobraževanje za upokoјence in starejše — Učiti se pomeni biti mlad!

V času po upokoјitvi se marsikdo znajde v nekem »praznem teku«. Z zadovoljstvom sicer ugotavlja, da je družbi posvetil vse svoje moči in najlepša leta, poskrbel je za družino in otroke, sedaj pa je pravzaprav ostal sam s svojimi občutki praznine in negotovosti — upajmo, še pri dobrem zdravju in kolikor toliko materialno pre-skrbljen. Ostane pa mu le nekaj vrednega: to je obilica prostega časa! V sebi tudi čuti, da ima še mnogo želja in hotenj in marsikaj bi rad še opravi-l v tem življenju! Je torej pred problemom, kakšno vsebino dati temu prostemu času, kako ga izkoristiti in čemu se posvetiti. Ta prosti čas lahko izkoristi sebi v zadovoljstvo tudi s tem, da uresniči svoje želje po znanju in se izobražuje na področjih, ki ga še posebej zanimajo. Skrat-ka, sedaj v teh letih si mora sam prizadevati, da najde in se posveti aktivnostim, ki ga bodo za-dovoljevale, bogatile in mu predstavljale vse-bino nadaljnjega življenja.

Človek se v letih oziroma starosti ne sme za-nemari ti — niti telesno niti duševno. Številna so vabila upokoјencem in starejšim za rekreativne dejavnosti v naravi in utrjevanje telesnih spo-sobnosti. Univerza za III. življenjsko obdobje pa z izobraževanjem nudi številne možnosti učenja na raznovrstnih področjih in ima namen ohran-jati in razvijati umske sposobnosti tudi v staro-sti, ne glede na predhodno znanje oziroma for-malno izobrazbo! Na univerzi pripravljajo pose-bej prirejene oblike in načine izobraževanja in udeleženci dosedanjih študijskih krožkov so nad tem navdušeni. Doslej so v okviru Univerze za III. življenjsko obdobje potekali tečaji fran-coščine (začetni in nadaljevalni), delo v krožku za slikarstvo in keramiko, novinarstvo, književ-nost in filozofijo, pa tudi začetna predavanja o novostih v svetu.

Številna povpraševanja in prijave upokoјen-cev in starejših narekujejo nadaljevanje dela v že začetih izobraževalnih krožkih in organiza-cijo novih izobraževalnih programov. Zato pri-pravljajo sodelavci univerze za drugi semester naslednje tečaje: učenje angleščine, španšči-ne, nemščine, italijanščine ter verjetno tudi ne-katerih slovenskih jezikov; na novo bo vpeljan krožek za zgodovino, za glasbeno izobraževa-nje, za računalništvo in predavanja o ekologiji. Ob pobudah upokoјencev in starejših, saj so oboji lahko tudi soustvarjalci programov, bo vs-jetno zaživelu učenje še kakšnih drugih zani-nosti. Poudariti je treba še ugodnost, da je ta način izobraževanja brezplačen, le včasih kri-jejo udeleženci manjše stroške.

Možnosti so torej zares velike, zato vabimo vse zainteresirane, da se čimprej odločijo in pri-glasijo za izobraževanje na Univerzi za III. živ-ljenjsko obdobje. Vse informacije dajejo in spre-jemajo prijave v Domu starejših občanov Marija Draksler-Marjana, Bjedičeva 15, Ljubljana — občina Šiška, tel. 572-464.

Dr. Marinka Kremžar
Ljubljana, Ul. br. Učakar 118

Spomini živijo

Tudi letos ob dnevu mrtvih so mnoga gro-bišča spremenila svojo mrtvo podobo, po vsej ožji in širši domovini so bile številne žalne slovesnosti. Ob spomenikih smo obu-jali spomin na tiste, ki so v letih najtežjih preizkušeni darovali svoje življenje za svo-bodo in mir, spomnili smo se tudi na tiste, ki so omahnili v taboriščih — tovarnah smrti.

Ena od številnih žalnih slovesnosti je bila tudi na draveljskem pokopališču. Udeležili so se je svojci, prijatelji in znanci padlih, kra-jani in predstavniki družbenopolitičnega živ-ljenja krajevnih skupnosti Dravljje, Dolomit-ski odred, Bratov Babnik, Komandanta Sta-neta I. II. in III., Podutika, Koseze in Zgornje Šiške. Zbranim je spregovoril Janez Petan, predsednik KK SZDL Koseze, učenci tam-kajšnjih osnovnih šol pa so pripravili kulturni program in položili cvetje k spomeniku pad-lim za svobodo.

Jože Čurin

